© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

tana, *Filago montana* u. s. w. 74% der häufigeren Arten kommen auch auf den norddeutschen Sandfluren und auf der norddeutschen Heide vor. Der andere verbreitetere Typus ist die gewöhnliche schon von Kerner, Borbás und G. Beck ausführlich geschilderte Sandsteppe mit den charakteristischen pontischen Pflanzen.

8. *Kulturformationen.*

(Neuerdings eingeschleppte und eingewanderte Pflanzen siehe p. 334 im ung. Text).

(Fortsetzung folgt.)

Adatok Észak-Magyarország flórájához.

Beiträge zur Kenntnis der Flora von Nordungarn.

Irta: **Lányi Béla** (Szeged).

Rózsahegyi tartózkodásom alatt, 1907. és 1908-ban több kirándulást tettem Liptó- és Árvamegyében, főleg gyűjteményem gyarapítása czéljából. Kirándulásaim jegyzékéből itt sorolok fel néhány olyan adatot, melyet közlésre érdemesnek tartok. E helyen mondok egyúttal köszönetet Dr. Degen Árpád urnak számos növényem átnézéséért és meghatározásáért.

Ophioglossum vulgatum, L. Sturec. 800 m. 1907. IX. 20.

Botrychium Lunaria, (L.) Sw. Thuranszka Magura 800 m. 1906. VI. 24.

Equisetum palustre, L., Rózsahegy. 500 m. 1907. VI. 7.

Equisetum limosum, L. Rózsahegy. 500 m. 1907. VI. 6.

Lycopodium alpinum, L. Gyömbér. 2000 m. 1907. VII. 5.

Taxus baccata, L. Kopa, Kralován mellett, 600 m. 1908. VI. 11.

Melica transsilvanica, Schur. Likavai vár. 500 m. 1907. VI. 15.

Stipa Joannis, Čel. Mnich hegy, Rózsahegy mellett. 500 m. 1907. V. 29.

Allium pseud-ochroleucum, Schur. Mnich hegy. 500 m. 1907. VIII. 19.

Ophrys myodes, Jacq. Mnich hegyenen. 600 m. 1906. VI. 10.

Malaxis monophyllus, (L.) Sw., Kopa hegyen, Kralovánnál 600 m. 1907. VII. 23.

Cypripedilum Calceolus, L. Malino Brdo alján, Rózsahegy mellett. 600 m. 1907. V. 21.

Silene nemoralis, WK. Likavkai várnál. 500 m. 1907. VI. 15.

Dianthus nitidus, WK. A Kopa hegy alján. 500 m. 1908, VI. 11.

A Kopa északi lejtőjén eredő kis Teplica-patak forrásánál és partjain, valószinűleg az északi fekvésnél fogva, már kb. 500 m. magasságban, néhány olyan növényt találtam, minő másutt csak 800 m.-en fölül fordul elő. Ilyen a *Dianthus nitidus*, WK.-on kívül pl. a *Selaginella selaginoides*, (L.) Lk., *Carex firma*, Host., *Carex tenuis*, Host, *Pingui-*

© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

cula alpina, L. Ugyanitt találtam még a következőket: *Arabis bellidifolia*, Jacq., *Cortusa Matthioli*, L., *Equisetum variegatum*, Schleich., *Carex hirta*, L., *C. alba*, L., *C. flava*, L., *Moehringia muscosa*, L., *Biscutella didyma* L., *Polygala austriaca*, Cr., *Androsace lactea*, L., *Swertia perennis*, L., *Pinguicula vulgaris*, L., *Campanula stenophylla*, Schur.

Berberis vulgaris, L. A Siphegyen, Kralován mellett. 700 m. 1906. VI, 10. (Sagorski és Schneider szerint Liptómegyében ritka.)

Delphinium intermedium, Ait. Deményfalvi barlangnál. 700 m. 1907. VII. 4.

Pulsatilla alba, Reichb. Gyömbér. 1800 m. 1907. VII. 5.

Ranunculus Hornschuchii, Hoppe. Chocs. 1500 m. 1907. VI. 28.

Ranunculus cassubicus. L. A Chocs alatt, a Kramariszkói völgyben. 500 m. 1907. V. 12.

Thalictrum minus. L. A Mnich hegyen. 500 m. 1908. VII. 26.

Nasturtium terrestre, Čel. Liptó-Tepla. 500 m. 1906. VI. 24.

Cardamine hirta. Wimm. et Grab. Gyömbér. 1700 m. 1907. VII. 2.

Draba aizoides, L. v. *carpatica*, Deg. Roszudec. 1600 m. 1907. VII. 25.

Hesperis nivea, Baumg. Bisztriczkó völgyben, a Roszudec alatt. 500 m. 1907. VI. 26.

Saxifraga rotundifolia, L. Kralován mellett, a Kopa hegyen. 600 m. 1908. VI. 11.

Saxifraga perdurans, Kit. Chocs. 1600 m. 1907. V. 26.

Geum reptans, L. Gyömbér. 2000 m. 1907. VII. 5.

Anthyllis alpestris, Kit. Chocs. 1500 m. 1907. VI. 28.

Anthyllis calcicola, Schur. Malino Brdo, Rózsahegy mellett 600 m. 1907. V. 23.

Vicia striata, MB. Rózsahegyen, a vasuti pályaudvaron. (Alkalmasint áruval került oda.) 500 m. 1997. IX. 21.

Viola sudetica, Willd. Gyömbér. 2000 m. 1907. VII. 5.

Cyclamen europaeum, L. Sturec, 800 m. 1907. IX. 20.

Menyanthes trifoliata. L. Kisselmec. 500 m. 1907. V. 21.

Veronica aphylla, L. Chocs. 1500 m. 1907. VI. 28.

Orobanche lutea, Baumg. Likavai vár. 1907. VI. 16. 500 m.

Galium uliginosum, L. Kralováni láp. (A Vág balpartján.) 400 m. 1908. VII. 1.

Asperula Neilreichii, Beck. Roszudec. 1600 m. 1907. VII. 25.

Knautia Kitaibelii, Schult. f. *Holubyana*, Borb. Likavai vár. 500 m. 1907. VI. 15.

Campanula carpatica. Jacq. Deményfalvi barlangnál. 700 m. 1907. VII. 4.

Chrysanthemum coronopifolium, Vill. Roszudec. 1300 m. 1907. VII. 25.

Senecio Biebersteinii. Lindem. Alsórevuca. 700 m. 1907. IX. 20.

Senecio carpaticus, Herbich. Gyömbér. 2000 m. 1907. VII. 5.

Centaurea Tátrae, Borb. Mnich hegyen. 500 m. 1907. VII. 13.

© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

Crepis Jacquini, Tausch. Roszudec. 1600 m. 1907. VII. 25.
Crepis virens, L. Kralován. 400 m. 1907. VI. 26.
Crepis virens, L. β) *runcinata* Reichb. Sturec. 800 m. 1907. IX. 20.
Leontodon medius, (Host.) Simk. Roszudec. 1600 m. 1907. VII. 25.

Levélváltás «Az erdei fatenyészet határai Magyarországon» ügyében.

Az erdei fatenyészet határai Magyarországon cz. dolgozatnak a Magy. Bot. Lapok ezidei évfolyamának 90. oldalán megjelent ismertetésére a czikk szerzője Blattny Tibor úr lapunk szerkesztőjéhez intézett levélben foglalta össze arra vonatkozó észrevételeit és kifogásait. E lapok szerkesztősége természetszerűleg kötelességének tartja, hogy minden a lapunkban megjelent czikkre vagy birálatra vonatkozó megjegyzésnek és válasznak a legnagyobb készséggel helyt adjon. A polemiák megszokott formája helyett azonban jelen esetben leghelyesebbnek tartottuk Blattny Tibor úr s lapunk szerkesztője levélváltását egész terjedelmében — s csupán a sablonos udvariassági phrasisok elhagyásával — közzétenni. Meggyőződésünk szerint így érjük el legjobban azt a czélt, hogy a szóbanforgó vitás kérdések a hazai tudományosság érdekében az igazságnak megfelelően tisztáztassanak.

I. Blattny T. levele lapunk szerkesztőjéhez.

Amint elolvastam «Az erdei fatenyészet határai Magyarországon» cz. előadásomnak a Magy. Bot. Lapok 1912. $^1/_4$. számában megjelent kritikai méltatását, mondhatom megdöbbentem, mert ha ez a kritika jogos, úgy egész munkánkra bátran lehetne a felületesség, szerzőire a teljes tájékozatlanság bélyegét rásütni! Ezúttal azért reflektálok — így magánúton — a felsorolt vádakra és helyesbítésekre (!) mert meg vagyok győződve, hogy a nyomtatásban is megjelent előadásom figyelmesebb elolvasása után ily lekicsinylő bírálat napvilágot aligha látott volna

Tájékoztatásúl előrebocsátom, hogy az erdészeti növényföldrajzi megfigyelések munkálatainak összefoglalása 1914. év tavaszán külön magyar és külön német nyelven jelenik meg s czíme: «*Az erdészeti jelentőségű fák és cserjék elterjedése a Magyar Állam területén*» («Die Verbreitung der forstlich wichtigen Bäume und Sträucher im ungarischen Staate»), terjedelme mintegy 60 nyomtatott ív (nagy-oktáv alak).

Már most kérem, tessék egy ily terjedelmű mű előzetes ismertetését adni egy $^3/_4$ órás — erdészeknek szóló — előadás kere-

© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

tében! A különlenyomat 3. oldalának utolsó négy sorában — nehogy valaki azt találja gondolni v. mondani, hogy talán ez az egész amin esztendőkön át dolgoztunk — jegyeztem meg, hogy csak a legszűkebb keretek között maradok. Mellőztem tehát az adatok száraz felsorolását, ezért választottam helyette a grafikus bemutatást, nem terjeszkedtem ki a részletekre, de minden szám, melyet említettem: *átlag* s rendesen *magyarországi átlag* volt.

Most sorba veszem a kifogásolt v. helytelenített részleteket.

A «kimerítőbb publikáczió» az előrebocsátottak után egy 1000 oldalas mű.

A *Pinus nigra* vasmegyei termőhelyeiről tudomásom van, sőt azt is tudom, hogy Borbás «M. O. vármegyéi és városai. Vasvármegye» 511. lapján a feketefenyőt itt őshonosnak tartja — mi azonban nem! Ily kétes eredetű előfordulásokat igen is felemlítünk a részletes mű keretében, de senki sem kivánhatja, hogy ily részletkérdésre egy tájékoztató ismertetésben térjünk ki.

Az *Alnus viridist* tényleg nem ismerjük a Domugletről, de azt nem is állítottam, hogy Herkulesfürdőnél láttuk volna. Beismerem, hogy helytelenül fejeztem ki magam, mert azt kellett volna mondani, hogy Krassószörényen áthaladó *határvonala a Domugletet is nyugatra hagyja.* Feljegyzéseink szerint: keletről nyugatra haladva legszélső előfordulási helye a *Riu Hideg 40° 7′ fr. hossz* (Ferro) alatt, 680 m. t. f. magasságban, egyúttal alsó határ és Kornyaréva közs. határában a *Vlasku mik csúcs* (*40° 11′*, 45° 3′) alatti termőhely 1650 m.-nél (Ek. 30°). Ez utóbbi 15 km.-re van É.-ra a Domuglet-től légvonalban. (Miután a kevéssé ismert Vlasku mik-et mint helymeghatározást nem akartam használni, a közismert Domugletet említettem; a félreértés oka tehát én vagyok!)

Az egyes fajok formáinak elterjedésével nem foglalkozunk, ez az erdészetet legkevésbé sem érdekli; engedtessék meg nekünk, hogy kitüzött czélunk érdekében (amit a munka czíme is kifejez) dolgozzunk s ne kényszerítsék reánk az aprólékoskodást, aminek itt helye nincs.

Ha a *Larix deciduát* Horvátországból nem említettem, az bizonyára azért történt, mert e fajt ott *őshonosnak nem tartom.* Ezt meg is mondom a 9. oldal utolsóelőtti sorában. Mint telepített fajt több helyről (pl. Fužine környékéről is) ismerjük és elég okunk volt ahhoz, hogy *Horvátországban őshonosnak ne tartsuk.* (V. ö. még Beck: Die Vegetationsverhältn. der illyrischen Länder 287. és 344. l.)

Az ezüsthársnak egyetlen termőhelyét sem közöltem Horvátországból, tehát «nem a szerző adatainak ellenére» hiányzik a délhorvát magashegységekben! Azonban a IV. térkép *Tilia tomentosa határa nyugati szakaszának helyzete mégis helyes* — ebből nem engedek, — mert bár a *horvát magashegységben nem nő*, de lelőhelyeit ismerjük a dombvidékekről és fensikokról, még pedig:

© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

1. Siroka Kula közs. hat. «*Oreskovica kosa* (mész) 900 m. Dny-i exp. (vágásban fiatal egyedek), 2. A *Babina górában* Prilisće közs. hat. «Razboište» e. r. (33° 3′, 45° 29′) 157 m. Ény. *Fraxinus Ornus*-szal a Kulpa meredek partjain (mész); 3. A *Sljeme-n* Bukovec közs. hat. «Caplenica» e. r. (33° 39′, 45° 51′) mész, 150 m. É., *Quercus sessiliflora*-állományban: 4. A *Petrova Corán* Glina közs. hat. «Ostra glavica» e. r, (33° 45′, 45° 19′) mész, 197 m. D. *Quercus sessiliflora*-állományban; 5. A *Zrínyi Hg*-ben Rujevac közs. hat. «Strazbenica» e. r. (33° 55′, 45° 08′) mész, 167 m. Ék., *Fagus*-állományban, 6. Kostajnica közs. hat. «Djed» e. r. (34° 13′, 45° 13′) mész, 210 m. Dk. tömegesen; 7. *Moslavčka góra* Samaria közs. hat. 154 m. D. pala és 357 m. gránit szórványosan. — V. ö. Beck: Vegetationsverhält. der illyrischen Länder 233. és 244. l. — Sokkal inkább szorult volna észrevételezésre az ezüsthárs határvonalának keleti része, melyről azt állítottam akkor, hogy Nagybányánál hatol legészakabbra, de azóta a dolgozatom 14. lapján elejtett beregmegyei termőhelyét összeköttetésbe sikerült hozni Beregszászon, Ugocsán és az Avas nyugati kifutásain át a nagybányakörnyékiekkel (Ezt persze a különlenyomat IV. térképe nem tünteti még fel.)

Miért kételkedik igen tisztelt Szerkesztő Úr egyes adatok hitelességében, pl. abban, hogy a bükk magassági elterjedésének minimuma — 350 alsó határadat közül a legalacsonyabb — 52 m. a Kazánszorosban? csupán azért, mert 84 m.-nél mélyebben saját maga nem látta? Az inkriminált lelőhely megjelölése: Dunatölgyes és Óasszonyrét közt a Mrakonia-völgy fenekén, közel ennek dunai torkolatához, a Széchenyi-út magasságában. A munka keretében minden szélsőséges adat pontos földr. helyét megadjuk s ezzel módot adunk arra, hogy az adat helyességét bárki ellenőrizheti a helyszínén, — de addig, míg ezt nem tette, nincs joga senkinek azt kétségbe vonni.

A *Piceának* az értekezés 15. lapján közölt hegyvidéki adatai mind *átlagok*, amint ez a kis táblázat czímeiben is benne van. A maximumok gyakori felsorolásával az előadó csak untatja a hallgatóságát s ha csak ez lett volna a czélom, úgy adataink kis részének a publikácziója is napokig tartott volna. Tehát *1830 m. átlag*, még pedig az eltörpülés felső határának átlaga a Középkárpátokban, a maximuma ellenben *2057* m. A falakú előfordulás maximuma a Középkárpátokban *1696* m. (Magas Tátra), az egész ország területére *1900* m. (Déli Kárpátok), az eltörpülés országos maximuma *2200* m. (Déli Kárpátok).

Ha az igen tisztelt Szerkesztő Úr, — fáradságot véve — újra elolvasná értekezésem 20. lapjának 2. sorát, ott *dült betűvel látná nyomva, hogy az alant következő határok magyarországi átlagok*, tehát teljesen indokolatlan az általam közölt magassági határokra vonatkozó minden korrigálás! s így a közölt határadatokat (azon változtatással, hogy a valódi eredményeket gyakorlati szempont-

© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

ból a legközelebbi O ra ezentúl kikerekítjük) — változatlanúl fentartom. A részletezésre nem is térek ki s *Kerner* adatait sem fogadom el irányadokúl akkor, ha magyarországi határokról (átlagokról) beszélek.

A régibb s a most élő botanikusok munkáit és publikácziói is felhasználjuk ott, ahol erre szükség van. Adataikat — indokolt esetekben — kritikai méltatás tárgyává is tesszük; *Pax* tévedéseiről pl. a Botanikai Szakosztály legutóbbi gyűlésén tartottam felolvasást.

Elég ebből ennyi! Ami pedig ezen — munkánk védelméül felhozott — észrevételeimet illeti, kegyeskedjék ezeket a tévés kritika jóvátételére tetszése szerint felhasználni. Úgy vélem helyesen cselekedtem, hogy egy tévedésen, vagy elnézésen alapuló kritikát szó nélkül nem hagytam. Ezt elmulasztani, önérzetem sem engedte volna.

Újólag kérem, sziveskedjék azokra a pontokra nézve, melyekről beigazoltam, hogy tévesek, becses lapjában megfelelő helyreigazítást tenni s ezért kérem erre magánúton, mert az igazság érdekében ez sokkal lojálisabb eljárás, mint a tudományosság rovására menő replikázás.

II. Lapunk szerkesztőjének levele Blattny T. úrhoz.

Becses levelére válaszolva van szerencsém mindenekelőtt kijelenteni, hogy az Ön által kifogásolt ismertetést egyes-egyedül csak avval a czélzattal írtam, melyet az ismertetés befejező részében is hangsúlyoztam, hogy azoknak a köröknek, amelyek a készülő nagy mű szerkesztésével foglalkoznak, figyelmét felhívjam arra a szinte pótolhatatlan hiányra, melyet előidézne az, ha figyelembe nem véve az eddig közzé tett irodalmi adatokat, tisztán csak saját adataikra támaszkodva közölnék az összegyűjtott anyagot s ha nem használnák fel a rendelkezésükre álló összes eszközöket — ilyeneknek tartom a hazánk területén jelenleg működő botanikusokat — hogy művüket felemeljék a tökéletességnek arra az elérhető fokára, melyet a növénygeographusok is méltán elvárnak egy ily nagy fáradsággal és áldozattal készülő műtől.

Nem beszélve most az elvégre is csekélyebb fontosságú nomenklatorikus kérdésekről, melyeket a nap-nap mellett ilyenekkel foglalkozó botanikusok segítségével könnyű volna megoldani, — az el nem kerülhető téves adatok kiküszöbölésénél, az Önök adatgyűjtői által be nem jelentett, de az irodalomba felvett adatokra való figyelmeztetésnél nézetem szerint nem nélkülözhetik a gyakorlott botanikust s e nagy mű sikerének érdekében szerencsés körülménynek tartom, hogy Ön elsőbben is a rövid, összefoglaló ismertetést tette közzé, s ezzel módot nyújtott, hogy egyes kérdésekhez előzetesen mi is hozzászólhassunk. S ha sikerülne Önt meggyőznöm, hogy mindaz, amit javasoltam, tisztán és kizárólag

© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

ennek a műnek sikere érdekében történt, elértem czélomat s szívesen veszem magamra az ódiumot is, mellyel jár nálunk minden hozzászólás, mely nem tartalmaz kizárólag dícséretet. Magamra veszem annak az odiumát is, hogy ismertetésem egyik mondatában tévedtem.

Ami már most a kívánt reparátiót illeti, kijelentem, hogy kész vagyok lapomban nyilvánosságra hozni mindazokat a tévedéseimet, amelyekről bebizonyosodik, hogy csakugyan azok.

Legczélszerűbb alakban ez úgy történhetnék ha «Levélváltás az erdei fatenyészet határai ügyében» czímen egy czikket tennénk közzé, melyben először is kinyomtatnánk hozzám intézett b. levelét (elhagyva belőle azokat a részeket, melyek nem vonatkoznak erre a tárgyra) s kinyomatnám ugyancsak levél alakjában a kifogásaira adandó válaszomat. Az egészet *kinyomatás előtt Önnek elküldenném*, mert nem lehetetlen, hogy egy 3., esetleg 4. levélre is lesz szükségünk.

Egyelőre azonban legyen szabad egyes kifogásaira a következőkben megadni a választ.

1. A *Pinus nigrát* Vasmegyében őshonosnak tartom két okból: 1. mert Borbás állítja, aki sokkal nagyobb tudós, különösen növénygeographus volt, mint ahogyan azt a fiatalabb generátió a közvéleményt hangjukkal befolyásoló tudósaink véleménye alapján hiszi; 2. mert vasmegyei előfordulása bele esik a vratnikschneebergi elterjedési vonalába, melynek mentén *néhány más, hasonló elterjedésű növény is* terjed, olyan növény, mely hazánk más részén hiányzik.

Megjegyzem még, hogy Collega úrnak más helyen nyilvánított a *Castanea* őshonosságára vonatkozó véleményét sem osztom, még pedig hasonló okokból.

2. Az *Alnus viridis*-nek domugledi előfordulására vonatkozólag úgy látszik most már egy nézeten vagyunk; a tévedés tehát nem az én részemről történt.

3. Az egyes fajok *formáival* foglalkozni, csakugyan meghaladná azt a keretet, melyet ilyen műnek lehetőség szerint meg lehet adni. Ha azonban nem vennék tekintetbe az *alfajokat*, (a növénygeographiai Rasse-kat) ez e műnek *pótolhatatlan* fogyatékossága volna, — megengedem, hogy *nem erdészeti szempontból*. Az erdésznek valószínűleg mindegy, hogy milyen nagylevelű hárs fordul elő északon és délen a hegységek alján s a felsőbb régiókban, a növénygeographusnak azonban nem! S nem tudom belátni, hogy egy ilyen rendkívül fontos műben a növénygeographiai szempont miért nem lehetne méltányolni, midőn egy-egy galy meghatározásával ezt a kérdést könnyen meg lehetne oldani. Megjegyzem, hogy nincs is oly sok kritikus nemzetségünk, de ha pl. *Picea excelsa*, *Sorbus aucuparia*, *S. aria* vagy *Tilia grandifolia* néven foglalnák össze a nálunk előforduló alfajokat, ez meglehetős zavarokra és tévedésekre szolgáltatna alkalmat.

© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

Engedje meg még megjegyeznem, hogy a legtöbb kritikus fajnál annak a megállapítása, vajjon bizonyos helyen melyik alfaja fordul elő, nem is olyan nehéz. Saját elterjedési körük van ezeknek az egységeknek, mert ha ez nem volna, csakugyan csak variatiók vagy formák volnának, melyekkel ilyen mű keretében nem lehet foglalkozni. Tehát korántsem szándékom aprólékoskodást követelni, de az az alfaj, melynek regionális vagy territóriális különválása elismert tény, véleményem szerint nem tárgyalható egy közös néven.

3. A *Larix* horvát őshonosságában magam is kételkedem, s ennek ismertetésem 92. oldalán kifejezést is adtam. Flora Velebiticám-ban különben bővebben fogok erről nyilatkozni.

4. Collega úr az ezüsthársról azt írja (20. oldalon) «maximum a Horvát Alpokban 900 m.»

A horvát «Alpokban» való előfordulását tagadom addig, amíg valaki az ellenkezőről meg nem győz. Eléggé ismerem őket, hogy ily határozottan merjem tagadni. A horvát «dombvidék»-en való előfordulását annál kevésbbé tagadhatom, mert ott magam is láttam.

A IV. térkép ezüsthárs vonalának nyugati szakaszát magam is helyesnek tartom, folytatásának helyessége irányában azonban kételyeim vannak (nagyon közel jár a Balatonhoz, ahol vadon nem terem, keleti része pedig Dunaföldvár helyzetének felelne meg). Ezeket a kételyeket talán Collega úr adatai alapján el tudja még oszlatni.

5. A bükk alsó határát túlalacsonynak tartom még most is. A Kazánban ismerem a bükköt, a Széchenyi útról fel kell kapaszkodni vagy 40—50 m.-nyire s ott vannak a legalacsonyabban álló bükkök ebben a völgyben; a Mrakonya völgy alsó részének *fenekén* nem láttam, a völgy oldalán aránylag alacsonyan biztosan előfordul, az általam látott példák azonban a Széchenyi útnál magasabb helyen állottak.

De megengedve, hogy Collega úrnak adatai megbízhatók s a Széchenyi út magasságában állanának a mrakonyai bükkök, vajjon való-e az, hogy ez a hely 52 m. magasságban van?

Erre a kérdésre azért kell oly nagy súlyt helyeznem, mert egy elsőrendű fontosságú alsó határról van itt szó.

6. A *Piceá*-nak a 15. oldalon közölt felső határára vonatkozólag elismerem, hogy elnéztem a czímben olvasható kitételt, hogy *átlag* határokról van szó, s kész vagyok ezt a tévedésemet helyreigazítani. Ugyanez áll több más fának és cserjének kifogásolt magassági adataira nézve is, melyeknél zavarólag hatott az, hogy Collega úr a 15. oldalon, a táblázat czímében, amelyben az átlag szó előfordul, azt írja «az V. képhez»; az V. kép czímében pedig az «átlag» szó nem fordul elő; továbbá a 20. oldalon az első bekezdésben magyarországi átlagokról szól, ezt az átlag szót azután némely fajnál megismétli, másnál azonban nem, sőt néme-

© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

lyiknél maximumokat is hoz fel. Így ezt olvasom «kocsántalan tölgy . . . . átlagos felső határa 775 m. . . . . hamvaséger felső határa 880″: utána ismét felváltva látok átlagos és «felső határokat». Ha tehát meg is engedem, hogy tévedtem akkor, amikor a közös czímet nem vonatkoztattam valamennyi adatra, talán Collega úr is meg fogja engedni, hogy félreértések elkerülése czéljából jó lett volna az egyes fajoknál vagy az «átlagos» szót valamennyinél elhagyni, vagy valamennyi fajnál megismételni, amelynél csak átlagokat közölt.

7. Nem tudom, hogy Kerner adatait miért nem fogadja el «irányadóul akkor, ha magyarországi határokról (átlagokról) beszél», Talán Kerner Antal adataiban nem bízik? Tudtommal Kerner volt az. aki hazánk több helyén. többek közt a Biharban, végzett annál is inkább megbízható méréseket, mert botanikai ismeretei kétségen felül messze meghaladták azokéit, akik abban az időben nálunk botanizáltak.

Hazánkban tudtommal rajta kívül abban az időben senki sem végzett ilyen kutatásokat. Nézetem szerint tehát Kerner adatait vagy el kell fogadni, vagy adatokkal kell megczáfolni.*

Apró közlemények. — Kleine Mitteilungen.

A Geaster umbilicatus Fr. második lelőhelye Magyarországon.

Der zweite Standort des Geaster umbilicatus Fr. in Ungarn.**

Ezt a ritka pöfeteget sikerült megtalálnom Ógyallán 1910-ben augusztus 10-én a Konkoly-pusztán, akáczosban, az akáczerdő szélén, a hol juhok legelnek. Két példányban találtam. Meghatározta Dr. Hollós László. Azóta e helyen nem találtam többé, noha gondosan és igen sokszor kerestem. Gyűjtöttem azonban 1912 október 14-én az Abai szőlők nevű homokbuczkán, árvalányhaj között, Ógyalla határában.

Először találta hazánkban Dr. Hollós László Kecskemét mellett a Bugacz pusztán, késő őszszel, bőven friss példányokban. (Dr. Hollós László: Magyarország Gasteromycetái. Budapest. 1903. p. 54.) **Endrey Elemér.**

---

* Briefwechsel zwischen T. Blattny und dem Redacteur in welchem einige durch die Besprechung der Arbeit Blattny's über die Grenzen der Waldvegetation in Ungarn (vgl. Ung. Bot. Bl. 1912 p. 90) hervorgerufene Meinungsverschiedenheiten geklärt werden.

** Berichtet über die Entdeckung eines neuen Standortes dieses Pilzes in Ungarn: bei Ógyalla auf der Konkoly-Puszta und auf Sandhügel «Abai szőllők».

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: Ungarische Botanische Blätter

Jahr/Year: 1912

Band/Volume: 11

Autor(en)/Author(s): Lanyi Bela

Artikel/Article: Adatok Észak-Magyarország flórájához. Beiträge zur Kenntnis der Flora von Nordungarn. 338-346